

ХУЛОСАИ
ШУРОИ ДИССЕРТАТСИОНИИ 6D.KOA-053 ДАР НАЗДИ МДТ
«ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ ТИББИИ ТОҶИКИСТОН БА НОМИ
АБУАЛӢ ИБНИ СИНО»

барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илм аз рӯйи ихтисос (қарори
Ҳукумати ҚТ аз 26.06.2023 №295)

Парвандаи аттестатсионии № _____
Қарори Шурои диссертатсионӣ аз _____ № _____

Барои сазовор дониستاني Қурбонов Назаралӣ Талабович, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмӣ номзади илмҳои тиббӣ. Диссертатсия дар мавзӯи «Такмили тадбирҳо оид ба пешгирии бемориҳои зухравӣ дар байни гурӯҳҳои осебпазири аҳоли», ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои тиббӣ аз рӯйи ихтисоси – 14.02.03 – Сихатии ҷомеа ва тандурустӣ қабул карда шуд, протокол №6 аз 19.03.2025 дар шурои диссертатсионии 6D.KOA-053 дар назди МДТ «Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абуалӣ ибни Сино» (734026, ш.Душанбе, хиёбони Сино 29-31), ки бо фармоиши КОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон №149 аз 04.05.2022 сол (бо ворид намудани тағйиру иловаҳо аз 01.10.2024 сол, №347).

Довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ Қурбонов Назаралӣ Талабович 11.07.1969 соли таввалуд, дар соли 1997 Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон-ро бо ихтисоси «Кори табобатӣ» хатм намудааст. Солҳои 1998 то 2000 дар ординатураи клиникии МДТ «Донишгоҳи давлатии тиббии Тоҷикистон ба номи Абӯалӣ ибни Сино» аз рӯйи ихтисоси урология таҳсил намудааст. Аз 1 октябри соли 2020 то 1 октябри соли 2022 аз рӯйи ихтисоси аввалияи «Менечери соҳаи тандурустӣ» дар заминаи Кафедраи сихатии ҷомеа, ихтисод, идороти тандурустӣ бо курси омили тиббии МДТ «Донишқадаи таҳсилоти баъдидипломии кормандони соҳаи тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон» таҳсил намудааст. Аз соли 2020 унвонҷуи МД «Пажӯҳишгоҳи тибби профилактикии Тоҷикистон» аст.

Диссертатсия дар МД «Пажӯҳишгоҳи тибби профилактикии Тоҷикистон» омода карда шудааст.

Роҳбари илмӣ – Ғоибов Амонулло Ғоибович – доктори илмҳои тиббӣ, мудири шуъбаи тандурустии ҷамъиятии МД «Пажӯҳишгоҳи тибби профилактикии Тоҷикистон».

Муқарризони расмӣ:

1. Муҳамадиева Саодатхон Мансуровна – доктори илмҳои тиббӣ, профессори кафедраи акушерӣ ва гинекологии №1 МДТ «Донишқадаи таҳсилоти баъдидипломии кормандони соҳаи тандурустии Ҷумҳурии Тоҷикистон».
2. Мағзумова Фируза Пулодовна - номзади илмҳои тиббӣ, муовини директор оид ба илм МД «Пажӯҳишгоҳи экспертизаи тиббӣю иҷтимоӣ ва тавонбахшии маъҷубон».

Муассисаи пешбар – МТҒ «Донишқадаи тиббӣ-иҷтимоии Тоҷикистон» (ш.Душанбе, Ҷумҳурии Тоҷикистон) дар ҳулосаи мусбат додашудаи муассиса, ки аз тарафи муқарриз Аҳмедов А.А, мудири кафедраи сиҳатии ҷомеа ва тандурустӣ, омили тиббӣ бо курси таърихи тиб, узви вобастаи Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон, д.и.т., профессор имзо шудааст, қайд шуд, ки диссертатсияи Курбонов Назаралӣ Талабович дар мавзӯи «Такмили тадбирҳо оид ба пешгирии бемориҳои зухравӣ дар байни гурӯҳҳои осебпазири аҳоли» аз рӯйи ихтисоси 14.02.03 – Сиҳатии ҷомеа ва тандурустӣ пешниҳод гардидааст, дар сатҳи баланди илмӣ ба анҷом расида, ба талаботи бандҳои 31, 33, 34 ва 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 тасдиқ шудааст, мувофиқ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои тиббӣ аз рӯйи ихтисоси 14.02.03 – Сиҳатии ҷомеа ва тандурустӣ мебошад.

Аз рӯйи натиҷаҳои диссертатсия 11 мақолаи илмӣ ба нашр расонида шудааст, ки 6 адади онҳо дар нашрияҳои илмӣ тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таъйин расидаанд.

Интишорот аз рӯйи мавзӯи диссертатсия:

1. Курбонов, Н. Т. Распространенность и первичная профилактика инфекций, передающихся половым путем, среди трудовых мигрантов [Текст] / А.Г. Гоибов, Н.Б. Лукьянов // Известия Академии наук Республики Таджикистан. -2019. - № 4 (207). - С. 95-99.
2. Курбонов, Н.Т. Маориф, фарҳанг ва тандурустӣ ҳамчун омили ташаккули тарзи ҳаёти солим дар Тоҷикистон [Матн] / А.Ғ. Ғоибов, М.М. Ҷумаева, Т.С. Ҷабборов // Авҷи Зухал. -2021. - №1. - С. 40-45.
3. Курбонов, Н.Т. Особенности сексуального поведения молодежи, определяющие право на заболевания, передающиеся половым путем, в Республике Таджикистан [Текст] / Н.Т.Курбонов //Здравоохранение Таджикистана. -2021. - № 3 (350). - С. 27-33.

4. Курбонов, Н.Т. Ҷанбаҳои асосии пешгирии бемориҳои тавассути алоқаи ҷинсӣ гузаранда дар миёни наврасон ва ҷавонони вилояти Хатлони Ҷумҳурии Тоҷикистон [Матн] / Н.Т.Курбонов // Авҷи Зухал. -2022. - № 2. - С. 64-69.
5. Курбонов, Н.Т. Профилактика заболеваний, передающихся половым путем, среди молодежи Республики Таджикистан [Текст] / П.Б. Джалилов, М.Х. Ганизода, Т.Б. Рахмон // Симург. -2022. - № 16 (4). - С. 108-113.
6. Курбанов, Н.Т. Медико-социальные аспекты инфекций, передающихся половым путем, среди иностранных трудовых мигрантов в Хатлонской области Республики Таджикистан [Текст] / Н.Т.Курбанов //Наука и инновации. Национальный университет Таджикистана.-2023.- № 3.- С.55 58.

Ба диссертатсия ва автореферат тақризҳо вориди шудаанд:

1. Аҳмадзода М.А. - н.и.т., директори МД «Маркази ҷумҳуриявии клиникии бемориҳои пуст ва узвҳои таносул». Тақриз – мусбӣ. Эрод ва пешниҳод нест.
2. Ганизода М.Х. - н.и.т., директори МД «Маркази саломатии шахрии №5» ш.Душанбе. Тақриз – мусбӣ. Эрод ва пешниҳод нест.
3. Муҳамадиева К.М .- д.и.т., дотсент, мудири кафедраи дерматовенерология ба номи профессор Зоиров П.Т. Тақриз – мусбӣ. Эрод ва пешниҳод нест.
4. Исакова Л.И. – доктор PhD, корманди калони илмӣ Пажӯҳишгоҳи санитарӣ, гигиена ва бемориҳои касбии Вазорати тандурустии Ҷумҳурии Узбекистон. Тақриз – мусбӣ. Эрод ва пешниҳод нест.

Интиҳоби муқарризони расмӣ ва муассисаи пешбаранда асоснок карда мешаванд, ки муқарризон олимони барҷастае мебошанд, ки дар самти пешгирии бемориҳои зухравӣ ва тандурустии ҷамъиятӣ таҳқиқоти арзишманд анҷом дода, саҳми назаррас дар рушди илм гузоштаанд. Муассисаи пешбаранда низ дар доираи рисолаи илмӣ таҳқиқоти густарда ва муҳим анҷом дода, ба пешбурди ин самт саҳми назаррас мегузорад.

Шурои диссертасиони қайд мекунад, ки аз тарафи доктараби дарёфти дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқи илмӣ:

коркард карда шуд ба беҳтар намудани фаъолияти мутахассисони марказҳо (диспансерҳо)-и пешгирии бемориҳои пуст ва зухравӣ мусоидат мекунад. Дар ин раванд, саҳми муассисаҳои КАТС, марказҳои соҳавӣ ва намояндагии мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ (ҷамоатҳо) равшан ба назар мерасад. Илова бар ин, пажӯҳиши мазкур аҳамияти назаррас дорад дар татбиқи соатҳои иловагӣ ва факултативӣ зимни таҳияи барномаҳои таълимии

синфҳои болоии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумӣ, литсейҳо, гимназияҳо, инчунин муассисаҳои миёна ва олии касбӣ (равияи ғайритиббӣ). Он ба ташаккули тарзи ҳаёти солим ва пешгирии сироятҳои зухравӣ дар байни наврасон ва ҷавонон таъсири мусбат мерасонад.

Методикаи нави таҷрибавӣ, ки қонуниятҳои сифатан нави падидаи таҳқиқшавандаро **ошкор менамояд**, имконият дод, ки баъзе хусусиятҳои эпидемиологии бемориҳои зухравӣ дар байни гурӯҳҳои осебпазири аҳолии минтақаҳои ҷануби Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шаванд. Муқаррар гардид, ки дар байни ҳолатҳои сабтшудаи мубталошавӣ ба сироятҳои зухравӣ бештар сироятҳои хламидӣ ва трихомониаз мушоҳида мешаванд, ки дар баъзе ҳолатҳо бо герпес ва папилломавирус ҳамроҳанд.

Афзудани сатҳи дақиқи андозаҳо бо васеъ кардани ҳудудҳои истифодашавии натиҷаҳои таҳқиқ **пешниҳод шудаанд**. Назорати диспансерӣ бояд ҳамчун шакли муоинаи тиббии гурӯҳҳои мақсадноки аҳоли татбиқ гардида, барои ошкор намудани хатарҳои саломатӣ, аз ҷумла дар соҳаи репродуктивӣ, равона карда шавад. Ҳамзамон, марҳилаи муоинаи тиббӣ ва сатҳи захираи саломатии инфиродӣ муайян карда шавад. Ҷорабиниҳои ибтидоии пешгирикунанда дар шароити устувории вазъи эпидемиологӣ бояд ба коҳиши мунтазами сатҳи бемориҳо ва пешгирии паҳншавии минбаъдаи бемориҳои зухравӣ дар байни гурӯҳҳои осебпазири аҳоли равона карда шаванд.

Исбот шудааст, ки паҳншавии бемориҳои зухравӣ дар байни муҳоҷирони меҳнатӣ бештар ба вазъи иҷтимоӣ, даромади оилавӣ, сатҳу дараҷаи таҳсил, шуғл, рафтори хатарнок ва маданияти пасти санитарӣ вобаста аст, ки ба солимии аҳолии қобили меҳнат таъсири ҷиддӣ расонида, ҳамчун мушкилоти муҳими тиббию иҷтимоӣ боқӣ мемонад.

Ҷори намудани назорати диспансерӣ бояд ҳамчун шакли муоинаи тиббии гурӯҳҳои мақсадноки аҳоли, ошкор намудани хатар ба саломатӣ, аз ҷумла репродуктивӣ нигаронда шавад. Ҳамзамон, марҳилаи муоинаи тиббӣ ва захираи саломатии инфиродӣ муайян карда шавад.

Аҳаммияти назариявии таҳқиқ бо он асоснок карда шудааст, ки:

исбот намудан, ки самтҳои афзалиятноки пешгирӣ муайян гашта, тавсияҳо оид ба пешгирӣ, ташҳиси бармаҳалли бемориҳои зухравӣ ва бемориҳои соматикӣ, аз ҷумла омосҳои бадсифати узвҳои репродуктивӣ дар байни гурӯҳҳои осебпазири аҳоли таҳия гардиданд.

Вобаста ба масъалагузории дар диссертатсия ҷойдошта самаранок

баён шудани дар байни ҳолатҳои сабтёфтаи мубталошавӣ ба сироятҳои зухравӣ аксаран сироятҳои хламидӣ ва трихомониаз, ки герпес ва папилломаҳоро дар пай доштанд, ба назар мерасанд.

ошкор гардидани баланд шудани сатҳи омилҳои хатарноки рафтор, нашьамандӣ, майзадагӣ, фоҳишагарӣ, оиладоршавии бармаҳал, камранг шудани нақшу мақоми оила ва ниҳоди оиладорӣ боис гардид, ки ба зоҳир гардидани муҳочирати меҳнатӣ вобаста аст.

омӯхта шуданд таҳқиқоти илмӣ дар самти пешгирии бемориҳои зухравӣ дар байни гурӯҳҳои осебпазири аҳоли. Дар натиҷаи таҳқиқот, тамоюлҳо ва хусусиятҳои паҳншавии ин бемориҳо муайян гардида, тавсияҳо барои пешгирии онҳо таҳия ва пешниҳод карда шуданд. Ин тавсияҳо имконият фароҳам меоранд, ки сатҳи огоҳӣ ва самаранокии чорабиниҳои профилактикӣ дар байни аҳолии осебпазир беҳтар гарданд.

аз нав такмил додани системаи чорабиниҳо оид ба такмили ихтисоси баъдидипломии духтурони акушер-гинеколог, уролог, дерматовенеролог ва мутахассисони тибби оилавино таҳия намуда, бозомӯзии оилаҳо ва пешгирии аввалияи сироятҳои зухравӣ давра ба давра дар шакли машғулиятҳои омӯзишӣ ва корӣ роҳандозӣ карда шаванд. Мониторинги бемориҳои сироятӣ, аз ҷумла беморҳои зухравӣ ва омилҳои хавфи онҳо, танзими фаъолияти марказҳо (диспансерҳо)-и пешгирии бемориҳои пӯст ва узвҳои таносул, густариши ҳамкорӣ байни соҳавӣ, баланд бардоштани маърифати санитарии аҳоли ва ҷалби мақомоти дахлдори давлатӣ, ҷамъиятӣ, аз ҷумла ВАО-ро ба хоҳири ҷиловгирӣ аз тавсеа ёфтани доираи сироятҳо ба роҳ монда шаванд.

Аҳамияти натиҷаҳои бадастовардан докталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар амалия, чунин тасдиқ карда мешаванд, ки

коркард ва ҷори карда шуданд муқаррароти назариявӣ методӣ ва дастурамалу тавсияҳое, ки пешниҳод мегарданд, дар баланд бардоштани савияи донишу малакаи касбии мутахассисони диспансерҳои пешгирии бемориҳои пӯсту зухравӣ, коршиносони марказҳои тиббӣ профилактикии зинаи аввали хизматрасонӣ тартиб ёфтаанд.

муайян карда шуданд самтҳои афзалиятноки пешгирӣ, тавсияҳо оид ба пешгирӣ, ташҳиси бармаҳалли бемориҳои зухравӣ ва бемориҳои соматикӣ, аз ҷумла омосҳои бадсифати узвҳои репродуктивӣ дар байни гурӯҳҳои осебпазири аҳоли таҳия гардиданд.

офарида шуд коркард ва истифодаи усулҳои нави иттилоотиро тақозо намуда, онҳо бояд мавҷудияти монеаҳои дахлдор дар заминаи муошират ва зиёдшавии гурӯҳҳои осебпазири аҳолиро дар ҷараёни таҳияи барномаҳои дахлдор ба назар гиранд.

муаррифӣ карда шуд самаранокии чорабиниҳои пешгирикунанда дар байни гурӯҳҳои осебпазири аҳоли, аз ҷумла муҳочирони меҳнатӣ.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ нишон доданд, ки

Ғоя асоснок шудааст бо така ба таҳлили амалии равандҳо, натиҷагирӣ аз таҷрибаи пешқадам ва омӯзиши корҳои илмӣ дар ин самт. Дар натиҷаи баррасии ҳамаҷонибаи маълумоти мавҷуда, дурустии ин ғоя тасдиқ гардида, самтҳои таъбиқи он барои тақмили усулҳои пешгирии бемориҳо ва рушди тадбирҳои муассири тандурустӣ пешниҳод карда шуданд.

истифода шудаанд натиҷаҳои маълумоти зарурӣ оид ба сироятҳои зухравӣ дар байни аҳоли, аз ҷумла шахсоне, ки дар солҳои 2015-2021 дар муҳоҷирати меҳнатӣ қарор доштанд. Ин гурӯҳи аҳоли аз минтақаҳои ҷанубии Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла минтақаи Кӯлоб (шаҳри Кӯлоб, Ҳамадонӣ, Восеъ, Фархор) ва минтақаи Бохтар (Ҷалолидини Балхӣ, Кубодиён, Вахш, Абдурахмони Ҷомӣ) иборат мебошад.

муайян шуданд маълумотҳои ба даст оварда бо маълумотҳои дигар олимон мувофиқат мекунад.

истифода шуданд методикаи муосири ҷамъоварӣ ва коркарди маълумотҳои аввалия.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ иборат аст аз иштироки бевосита дар ҳамаи марҳилаҳои раванди таҳқиқ ва натиҷагирӣ, аз ҷумла ҷамъоварӣ, таҳлил ва коркарди маълумотҳои бадастомада. Довталаб шахсан дар таҳияи далелҳои илмӣ, гузаронидани таҳқиқот ва тасдиқи натиҷаҳои таҳқиқ фаъолона иштирок намудааст. Илова бар ин, довталаб бевосита ба коркарди маълумотҳои таҳқиқотӣ машғул гардида, онҳоро барои истифодаи минбаъда омода кардааст. Омодасозии интишороти асосӣ оид ба таҳқиқ низ пурра бо иштироки шахсии довталаб иҷро шудааст, ки саҳми мустақими ӯро дар рушди тадқиқот ва паҳнсозии натиҷаҳои илмӣ нишон медиҳад.

**Раиси
Шурои диссертатсионӣ,
д.и.т., профессор**

Бобоев А.Б.

**Котиби илмӣ
Шурои диссертатсионӣ
н.и.т., дотсент**

Ҷонибекова Р.Н.

12.06.2025 сол

